

душата му за слънцето. Нямаше неговият тревожно-буден дух да остане заключен. Това е недопустимо! Достатъчен е един лъч и печалните, болни "Теменуги", растящи под матовото стъкло на оранжерията, да се разцъфнат като макове".³⁷ След подобна пищна Владимир Василева метафора нямам какво да добавя, освен...

VI.

... Освен един от немалкото гнусни епизоди в нашия някогашен литературно-обществен живот, който и до ден днешен не се е бог знае колко променил. В началото на века Антон Страшимиров публикува в своето списание просторната рецензия за първата Яворова стихосбирка. Прочие, той пише там: "Рядко начинаещ писател е могъл да открие пред читателя своята човешка душа тъй ясно и категорично..." И малко по-нататък заключава: "Истинският мъченик, а ведно с него често пъти и поетът виждат в общите страдания не самите тях, а несгодите и патилата лично свои и на своите баща и майка, братя и сестри, либе и другари. Те често и не подозират дори, че всяка тяхна въздишка е въздишка на милионите.

Тази непосредственост в тъгата и образите е изразена и в автобиографичния елегически етюд "Нощ" (стр. 53) от Яворова с такава сила и откровеност, каквито има само в литератури на народимъченици, каквито имаше и в нашата през билите страдания при Ботева". Продължавайки да анализира поемата "Нощ", А. Страшимиров завършва своята статия със силните и честни думи: "Така е преживял една нощ в болест младият човек. Поетът е и тук. Но в сбирката му - в цялата сбърка - там не е само поетът, там са цял сноп струни от живота - новият и стар живот - на нашия народец".³⁸

А сега второто действие на спектакъла. Около десет години по-късно, в същото списание (променило само името си), същият този Страшимиров вече е променил на сто и осемдесет градуса своята оценка. Този път става дума за книгата "Подир сенките", а статията е подписана с инициалите "А. С.". В съответствие

37. Предговор към: П. К. Яворов. *Подир сенките на облаците*. С., 1934, с. 32-33.

38. *Наш живот*, г. I (1901-(902), кн. 1.